

Προσομοίωση Εξετάσεων Ελληνικής Γλώσσας
για την εισαγωγή στα Πειραματικά Λύκεια
Ιούνιος 2013

Κείμενο 1

Η Κενγκά άνοιξε τις φτερούγες για να πετάξει, αλλά το κύμα ήταν πιο γρήγορο και την πήρε από κάτω. Όταν ξαναβγήκε στην επιφάνεια, το φως της μέρας είχε χαθεί, κι όταν κούνησε δυνατά το κεφάλι, κατάλαβε πως η κατάρρα των θαλασσών την είχε τυφλώσει.

Η Κενγκά με τ' ασημιά φτερά βούτηξε πολλές φορές το κεφάλι της στο νερό, ώσπου κάποιες ακτίνες φως έφτασαν στις κόρες των ματιών της που 'χαν σκεπαστεί με πετρέλαιο. Η παχύρρευστη κηλίδα, η μαύρη μάστιγα, της είχε κολλήσει τα φτερά στο σώμα, κι η Κενγκά έπιασε να κουνάει τα πόδια, με την ελπίδα να κολυμπήσει γρήγορα και να φύγει μακριά απ' το μαύρο κύμα.

Με όλους τους μυς της πιασμένους από την προσπάθεια, κατάφερε κάποτε να φτάσει στο τέλος της πετρελαιοκηλίδας και να 'ρθει σ' επαφή με το καθαρό νερό. Όταν, βουτώντας το κεφάλι στο νερό κι ανοιγοκλείνοντας συνέχεια τα μάτια, κατάφερε να τα καθαρίσει, σήκωσε το κεφάλι και κοίταξε τον ουρανό. Δεν είδε παρά κάτι σύννεφα ανάμεσα στη θάλασσα και στην απεραντοσύνη του ουράνιου θόλου. Ήδη οι συντρόφισσές της απ' το σμήνος του Φάρου της Κόκκινης Άμμου πρέπει να 'χαν πετάξει μακριά - πολύ μακριά.

Έτσι ήταν ο νόμος. Είχε δει κι η ίδια άλλους γλάρους να μολύνονται από το θανάσιμο μαύρο κύμα, κι όσο δυνατή κι αν ήταν η λαχτάρα της να κατέβει για να βοηθήσει, είχε αναγκαστεί ν' απομακρυνθεί, υπακούοντας στον νόμο που απαγορεύει την παρουσία στον θάνατο των συντρόφων.

Με τα φτερά τους ακίνητα, κολλημένα στο σώμα τους, οι γλάροι αποτελούσαν εύκολη λεία για τα μεγάλα ψάρια, ή πέθαιναν αργά, από ασφυξία, καθώς το πετρέλαιο έφραζε όλους τους τους πόρους.

Αυτό το τέλος την περίμενε, κι η Κενγκά ευχήθηκε να την κατάπιναν αμέσως τα σαγόνια κάποιου κήτους.

Η μαύρη κηλίδα. Η μαύρη μάστιγα. Περιμένοντας το τέλος της, η Κενγκά έπιασε να καταριέται τους ανθρώπους.

«Όχι όμως όλους... Να μην είμαι και άδικη», έκρωξε αδύναμα.

Πολλές φορές, από ψηλά, είδε πώς κάτι μεγάλα πετρελαιοφόρα επωφελούνταν τις μέρες που 'χε στεριανή ομίχλη για να βγουν στη θάλασσα και να πλύνουν τις δεξαμενές τους. Σκόρπιζαν στη θάλασσα χιλιάδες λίτρα από μια ουσία παχύρρευστη και μολυσματική, που επέπλεε στο κύμα. Είδε όμως κι άλλες φορές που κάτι μικρά πλεούμενα πλεύριζαν τα πετρελαιοφόρα κι απαιτούσαν απ' αυτά ν' αδειάσουν τις δεξαμενές τους. Δυστυχώς, όμως, αυτά τα πλεούμενα, όπου κυμάτιζε η σημαία με τα χρώματα της ίριδος¹, δεν έφταναν πάντα εγκαίρως για ν' αποτρέψουν τη δηλητηρίαση των θαλασσών. [...]

L. Serulveda, *Η ιστορία του γάτου που έμαθε σ' ένα γλάρο να πετάει*, μτφρ. Αχιλλέας Κυριακίδης, εκδ. Opera

¹ Αναφορά στο πλοίο της οικολογικής οργάνωσης Greenpeace "Rainbow warrior", που έχει σαν έμβλημά του τα χρώματα της ίριδας, δηλαδή του ουράνιου τόξου

Κείμενο 2

Όταν παιδίον διηρόχμην εκεί πλησίον, επί οναρίου οχούμενος², δια να υπάγω να απολαύσω τας αγροτικές μας πανηγύρεις, των ημερών του Πάσχα, του Αγίου Γεωργίου και της Πρωτομαγιάς, ερρέμβαζον³ γλυκά μη χορταίνων να θαυμάζω περικαλλές δένδρον, μεμονωμένον, πελώριον, μίαν βασιλικήν δρυν⁴. Οποίον μεγαλείον είχεν! Οι κλάδοι της κλωρόφαιοι, κατάμεστοι, κραταιοί· οι κλώνές της, γαμψοί ως η κατατομή του αετού, ούλοι ως η χαιτή του λέοντος, προείχον αναδεδημένοι, εις βασιλικά στέμματα. Και ήτον εκείνη άνασσα⁵ του δρυμού, δέσποινα άγριας καλλονής, βασίλισσα της δρόσου...[...]

Ησθανόμην άφατον συγκίνησιν να θεωρώ το μεγαλοπρεπές εκείνο δένδρον. Εφάνταζεν εις το όμμα, έμελεπεν⁶ εις το ούς⁷, εψιθύριζεν εις την ψυχήν φθόγγους αρρήτου⁸ γοητείας. Οι κλώνες, οι ράμνοι⁹, το φύλλωμά της, εις του ανέμου την σεισιν, εφαινοντο ως να ψάλλωσι μέλος ψαλμικόν, το «Ως εμεγαλύνθη». Μ' έθελγε¹⁰, μ' εκήλει, μ' εκάλει εγγύς της. Επόθουν να πηδήσω από του υποζυγίου, να τρέξω πλησίον της, να την απολαύσω· να περιπτυχθώ τον κορμόν της, όστις θα ήτον αγκάλισμα δια πέντε παιδιά ως εμέ, και να τον φιλήσω. Να προσπαθήσω ν' αναρριχηθώ εις το πελώριον στέλεχος, το αδρόν και αμαυρόν, ν' αναβώ εις το σταύρωμα των κλάδων της, ν' ανέλθω εις τους κλώνας, να υψωθώ εις τους ακρέμονας¹¹... Και αν δεν μ' έδέχετο, και αν μ' απέβαλλεν από το σώμα της, και μ' έρριπτε κάτω, ας έπιπτον να κυλισθώ εις την κλόην της, να στεγασθώ υπό την σκιάν της, υπό τα αετώματα των κλώνων της, τα όμοια με στέμματα Δαυίδ θεολήπτου. [...]

Μετά πολλά έτη, όταν ξενιτευμένος από μακρού επέστρεψα εις το χωρίον μου, κι επεσκεφέθην τα τοπία εκείνα, τα προσκυνητάρια των παιδικών αναμνήσεων, δεν εύρον πλέον ουδέ τον τόπον ένθα ήτο ποτε η Δρυς η Βασιλική, το πάγκαλον και μεγαλοπρεπές δένδρον, η νύμφη η άνάσσουσα των δρυμώνων.

Μία γραία με την ρόκαν της, με δύο προβατίνας τας οποίας έβοσκεν εντός αγρού πλησίον, ευρίσκετο εκεί, καθημένη έξωθεν της μικράς καλύβης της.

Όταν την ηρώτησα τι είχε γίνει το «Μεγάλο Δέντρο», το οποίον ήτον ένα καιρόν εκεί, μοι απήντησεν:

□ Ο σχωρεμένος ο Βαργένης το έκοψε...μα κι εκείνος δεν είχε κάμει νισάφι με το τσεκούρι του· όλο θεόρατα δέντρα, τόσα σημαδιακά πράματα... Σαν το 'κοψε κι ύστερα, δεν ειδε χαίρι και προκοπή. Αρρώστησε, και σε λίγες μέρες πέθανε... Το Μεγάλο Δέντρο ήτον στοιχειωμένο.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, *Υπό την βασιλικήν δρυν*, 1901

² επί οναρίου οχούμενος: καβάλα σε έναν γάιδαρο

³ Ερρέμβαζον> ρεμβάζω: σκέφτομαι, ονειροπολώ

⁴ δρυς < αρχαία ελληνική δρ ς, η βελανιδιά

⁵ Άνασσα< θηλυκό για το αρσενικό: άναξ, η βασίλισσα

⁶ Μέλω: ρ. ψάλλω, τραγουδώ

⁷ Ούς: αυτί

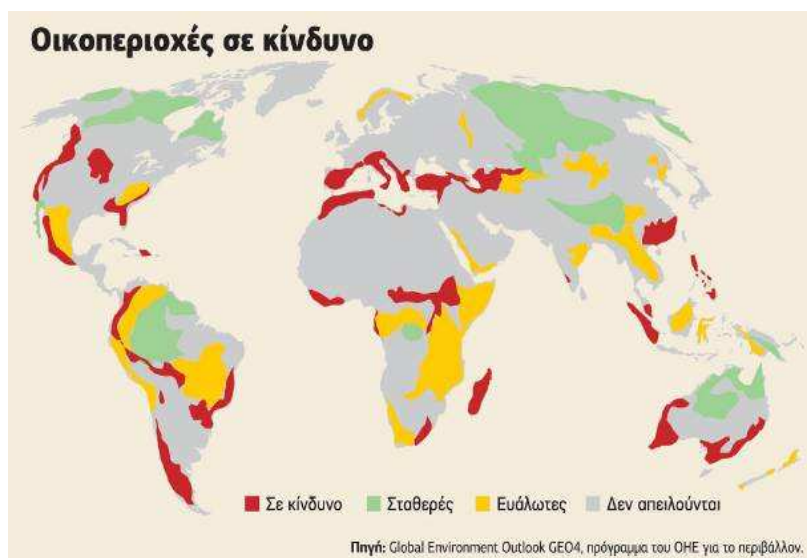
⁸ Άρρητος-η-ο: απεριγράφτος

⁹ Ράμνος: θάμνος με κλαδιά

¹⁰ 'έθελγε> θέλω: γοητεύω, μαγεύω, ελκύω

¹¹ Ακρέμονες: (εδώ) τσαμπιά

Κείμενο 3

Εικόνα 1

Ένα αμφίβιο στα τρία είδη, ένα πτηνό στα οκτώ, ένα θηλαστικό στα πέντε κινδυνεύουν από εξαφάνιση, σύμφωνα με στοιχεία τη Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με την έκθεση «Ζωντανός Πλανήτης 2010» που έδωσε πρόσφατα στη δημοσιότητα η διεθνής περιβαλλοντική οργάνωση WWF, η ζήτηση της ανθρωπότητας για φυσικούς πόρους διπλασιάστηκε κατά το διάστημα 1966-2007. Την ίδια στιγμή, οι πληθυσμοί των ειδών και των οικοτόπων παρουσιάζουν από το 1970 συνεχή μείωση, που σε ορισμένες περιπτώσεις φτάνει το 70%. Άλλες μελέτες του ΟΗΕ δείχνουν ότι η Γη αντιμετωπίζει τη χειρότερη περίοδο εξαφάνισης ζώων από την εποχή των δεινοσαύρων, 65 εκατ. χρόνια πριν!

Πηγή: WWF, 2010

Εικόνα 2

Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Αφού διαβάσεις τα κείμενα **1**, **2** και **3**, να χαρακτηρίσεις με την ένδειξη **Σωστό-Λάθος** τις προτάσεις που ακολουθούν.
  - I. Σύμφωνα με το κείμενο **1**, πολλά πετρελαιοφόρα μολύνουν με τα απόβλητά τους τις θάλασσες.
  - II. Σύμφωνα με το κείμενο **1**, η ανθρώπινη δραστηριότητα στη θάλασσα και στη φύση γενικότερα γίνεται μόνο από κακή σκοπιμότητα και με δόλιες προθέσεις.
  - III. Σύμφωνα με το κείμενο **2**, ο αφηγητής θαυμάζει τη μεγαλοπρέπεια μιας βελανιδιάς, με την οποία μεγάλωσε μαζί από τη νεαρή του ηλικία.
  - IV. Σύμφωνα με το κείμενο **2**, η μεγάλη βελανιδιά αποτελούσε αισθητική απόλαυση για τους κατοίκους του χωριού, αλλά και πνεύμονα οξυγόνου και δροσιάς.
  - V. Σύμφωνα με τις πληροφορίες του κειμένου **3 (γραπτό απόσπασμα)**, η Γη για πρώτη φορά αντιμετωπίζει τόσο μεγάλο πρόβλημα εξαφάνισης ζώων.
2. Το κείμενο **3** περιλαμβάνει δύο εικόνες. Ποιες πληροφορίες δίνουν αυτές, ποιο μήνυμα περνούν και πώς σχετίζονται με τα κείμενα **1** και **2**;
3. Στα κείμενα **1** και **2** περιγράφονται δραστηριότητες των ανθρώπων που βλάπτουν τη φύση με διαφορετικό τρόπο και σε διαφορετικό βαθμό. Σε μία παράγραφο 8-10 σειρών να παρουσιάσεις αυτές τις δραστηριότητες, να εξηγήσεις σε ποια εποχή αναφέρονται και να αιτιολογήσεις σε κάθε περίπτωση τη συμπεριφορά των ανθρώπων.
4. **A.** Το κείμενο **1** αναφέρεται στο πετρέλαιο και τη φθορά που προκαλεί. Να εντοπίσεις 4 χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας, οι οποίοι να αποτυπώνουν τη δυσαρέσκειά του για αυτό το φαινόμενο. Τι παρατηρείς σχετικά με το ύφος του;
B. Στο κείμενο **2** χρησιμοποιείται καθαρεύουσα αντί για δημοτική γλώσσα. Να επιχειρήσεις να μεταγράψεις το παρακάτω απόσπασμα στη σύγχρονη ελληνική γλώσσα, χωρίς να αλλοιώνεται το περιεχόμενο. Κατόπιν να συνδέσεις τις δύο περιόδους λόγου έτσι ώστε να εκφράζεται σχέση αιτιολόγησης.
Ησθανόμην άφατον συγκίνησιν να θεωρώ το μεγαλοπρεπές εκείνο δένδρον. Εφάνταζεν εις το όμμα, έμελπεν εις το ούς, εψιθύριζεν εις την ψυχήν φθόγγους αρρήτου γοητείας.

Παραγωγή Λόγου

Σε ένα άρθρο σου στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σου να προσπαθήσεις να κινητοποιήσεις τους συμμαθητές σου για την προστασία του περιβάλλοντος που κινδυνεύει στην εποχή μας περισσότερο από ποτέ. Ποιες δράσεις μπορείς να προτείνεις ώστε οι μαθητές να ευαισθητοποιηθούν και να δράσουν υπέρ αυτής της προσπάθειας; Το κείμενο σου να μην ξεπερνά τις 300 λέξεις.